

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul legii cu privire la modificarea unor acte normative
(unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul legii cu privire la modificarea unor acte normative (<i>unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției</i>) a fost elaborat de către Ministerul Justiției.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Profesiile conexe justiției (avocat, notar, executor judecătoresc, administrator autorizat, mediator, expert judiciar, interpret/traducător) dispun de propriul cadru normativ ce reglementează principiile de exercitare a activității profesionale, statutul liber-profesionistului, modul de accedere în profesie, modalitățile de organizare și autoadministrare a profesiilor, precum și modalitățile de control al activității realizate de exponenții respectivelor profesii. Cadrul normativ de reglementare cuprinde: – Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură; – Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor; – Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești; – Legea nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați; – Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere; – Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar; – Legea nr. 264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției. Deși profesiile conexe justiției dispun de reglementări speciale pornind de la specificul și misiunea acestora unele aspecte, în special, privind modul de accedere în profesie și actul ce confirmă statutul profesionistului se impun a fi sincronizate. Indiferent de denumirea actului ce investește persoana cu dreptul de a exercita profesia (licență, atestat, autorizație) acesta se eliberează de aceeași autoritate publică – Ministerul Justiției, iar regulile privind eliberarea acestuia urmează a fi similare. Prerogativa Ministerului Justiției de a elibera acte ce confirmă statutul liber-profesioniștilor derivă atât din legile enumerate supra, precum și din Nomenclatorul lucrărilor efectuate și serviciilor prestate contra plată de Ministerul Justiției și instituțiile subordonate ale acestuia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 241/2006. Un rol important în domeniul administrării și controlului profesiilor conexe justiției îl au comisiile de admitere, de evaluare, de disciplină a profesiilor conexe justiției (în continuare – comisiile profesionale), cărora prin legi le-au fost delegate unele atribuții ale puterii publice, precum: – organizarea examenelor de admitere în profesie; – aprobarea rezultatelor examenelor și adoptarea hotărârilor privind admiterea în profesie;

- desfășurarea procedurilor disciplinare (examinarea plângerilor privind activitatea profesională, constatarea abaterilor disciplinare și aplicarea sancțiunilor disciplinare);
- decidera cu privire la suspendarea, încetarea și reluarea activității profesionale;
- monitorizarea și evaluarea activității profesionale;
- alte funcții prevăzute de lege.

Exercitarea acestor funcții esențiale presupune realizarea de către membrii comisiilor a unui volum mare de lucru de complexitate înaltă, precum:

- participarea în cadrul ședințelor ordinare și extraordinare a comisiilor profesionale;
- întocmirea testelor pentru examenele de admitere în profesie;
- desfășurarea examenelor de admitere în profesie (verificarea lucrărilor scrise, participarea, după caz, la proba verbală);
- repartizarea și examinarea plângerilor disciplinare;
- întocmirea hotărârilor motivate în privința fiecărei decizii adoptate în cadrul ședințelor;
- alte atribuții prevăzute de legile indicate supra și regulamentele aprobate de ministrul justiției.

Pe lângă aceste însărcinări, membrii comisiilor sunt obligați să realizeze deplin și atribuțiile profesionale, care reies din activitatea profesională de bază sau din funcția deținută în cadrul autorităților sau instituțiilor publice ce le-au desemnat în cadrul comisiilor.

Modalitatea de remunerare a membrilor comisiilor profesionale în prezent este neuniformă și inequitabilă, atât în raport cu volumul și complexitatea lucrului, cu practica de remunerare dintre comisii, cât și în raport cu statutul membrului. Din acest considerent, numărul persoanelor care acceptă desemnarea în cadrul comisiilor profesionale este foarte redus. Iar, de regulă, constituirea acestora durează o perioadă îndelungată de timp, din cauza imposibilității numirii tuturor membrilor prevăzuți de lege. Nu în ultimul rând, este afectată funcționalitatea și durabilitatea respectivelor comisii profesionale, care preponderent se bazează pe voluntariat și riscă amânarea frecventă a lucrărilor din lipsă de cvorum sau din cauza vacanței pozițiilor. În acest context, funcția de membru din cadrul comisiilor profesionale este neatractivă.

În altă ordine de idei, lipsa unei remunerații corespunzătoare și echitabile pentru lucrul realizat în cadrul comisiilor profesionale determină existența unor factori substanțiali de risc de corupție în cadrul comisiilor. Or, în sensul *Legii integrității nr. 82/2017*, activitatea respectivă reprezintă o activitate vulnerabilă – i.e. activitate profesională a agentului public, a cărei desfășurare în cadrul entității publice este amenințată de riscuri de corupție.

Prin urmare, adoptarea proiectului de lege va contribui, inclusiv, la diminuarea factorilor de risc de corupție în cadrul comisiilor profesionale, va facilita atragerea profesioniștilor în domeniu, în calitate de membri în comisiile profesionale și se va

evita tergiversarea constituirii comisiilor profesionale din motivul lipsei candidaților la concursurile pentru funcția de membru în cadrul acestor comisii.

Din altă perspectivă, unificarea reglementărilor privind actele ce confirmă calitatea profesională a persoanelor care exercită o profesie juridică va asigura previzibilitate atât la eliberarea acestora, cât și în cazul suspendării procedurii de eliberare a respectivelor acte sau a refuzului în eliberarea lor.

Deseori în practică se atestă cazuri când de la momentul admiterii la stagiul profesional și până la eliberarea actului ce ar confirma statutul profesionistului există schimbări ale stărilor de fapt, iar persoanele cărora urmează să le fie eliberate respectivele acte nu întrunesc condițiile stabilite de lege pentru admiterea în profesia solicitată. Existența unor astfel de situații creează dificultăți în practică de a adopta o decizie întemeiată de refuz în eliberarea actului corespunzător. Frecvent se invocă reputația care ar trebui să fie ireproșabilă pentru ca candidatul să fie eligibil pentru o profesie sau alta, precum și stările de incompatibilitate, iar acumularea informației durează o perioadă mai îndelungată decât termenul stabilit în lege pentru eliberarea actului.

În context, **obiectivele proiectului** sunt:

- crearea premiselor pentru eficientizarea activității și atractivitatea funcției de membru în comisiile profesionale, prin remunerarea echitabilă a tuturor membrilor comisiilor profesionale, proporțional cu volumul și complexitatea lucrului realizat;
- reglementarea expresă a compatibilității funcției publice cu calitatea de membru în comisiile profesionale;
- unificarea regulilor de eliberare a actelor ce confirmă statutul liber-profesionistului prin instituirea termenelor similare pentru solicitarea și eliberarea actelor menționate, precum și aplicarea acelorași costuri pentru serviciile prestate de minister;
- stabilirea competenței Ministerului Justiției de a verifica întrunirea de către candidați a tuturor condițiilor pentru accederea în profesiile conexe sistemului justiției în scopul asigurării admiterii în respectivele profesii a persoanelor cu un grad sporit de integritate pentru a nu discredita respectiva profesie și imaginea întregului sistem al justiției.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi ale proiectului de lege se referă la:

1. Eliberarea actelor (licenței, autorizației, atestatului) ce confirmă statutul liber-profesioniștilor;
2. Remunerarea membrilor comisiilor profesionale;
3. Extinderea activităților compatibile cu funcția publică.

1. Prin proiectul legii se propune sincronizarea în legile enumerate mai sus a prevederilor privind eliberarea actelor (licenței, autorizației, atestatului) ce confirmă statutul liber-profesioniștilor, în special privind:

✓ *termenul de solicitare a eliberării licenței/autorizației/atestatului.*

Candidații vor putea solicita eliberarea respectivelor acte în termen de **30 zile** de la

emiterea hotărârii comisiei responsabile, după caz, de licențiere, autorizare sau atestare. Instituirea acestui termen derivă din necesitatea disciplinării candidaților de a-și valorifica dreptul și interesul legitim într-un termen rezonabil, or în practică sunt situații când de la momentul susținerii examenului și emiterii hotărârii de către comisia responsabilă durează ani, fapt ce pune la îndoială capacitățile și cunoștințele candidatului care nu a profesat în acest timp.

✓ *termenul de eliberare a licenței/autorizației/atestatului.* Actele ce confirmă statutul liber-profesionistului va fi eliberat în termen de **15 zile** de la data depunerii cererii la Ministerul Justiției.

În legile speciale ce reglementează modul de organizare și de exercitare a profesiilor sunt stabilite nu doar termene diferite, dar și momente diferite de la care începe a curge respectivele termene. Potrivit art. 12 alin.(1) din *Legea nr. 113/2010*, licența pentru activitatea de executor judecătoresc se eliberează în termen de **10 zile** de la adoptarea hotărârii Comisiei de licențiere; autorizația interpretului și traducătorului se eliberează după susținerea examenului de atestare, în cel mult **30 de zile** de la solicitare (art. 13 alin. (2) din *Legea nr. 264/2008*). În ce privește avocatura (art.22 alin. (2) din *Legea nr. 1260/2002*), licența pentru exercitarea profesiei de avocat se eliberează de către Ministerul Justiției în termen de **10 zile** de la data depunerii cererii. Licența pentru desfășurarea activității notariale se eliberează în termen de **15 zile** de la depunerea cererii (art. 26 din *Legea nr.69/2016*). Conform art. 44 alin. (2) din *Legea nr. 68/2016*, licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar se eliberează în termen de **10 zile** de la data depunerii cererii. Calitatea de mediator se confirmă prin atestatul eliberat de Ministerul Justiției în conformitate cu prevederile Regulamentului privind atestarea mediatorilor (art. 12 alin. (2) din *Legea nr. 137/2015*). Iar, autorizația pentru activitatea de administrator se eliberează, în termen de cel mult **15 zile** de la depunerea cererii (art. 18 alin. (1) din *Legea nr. 161/2014*).

– *plata pentru eliberarea actului ce confirmă statutul profesionistului.* Legile enumerate mai sus stabilesc expres că licența, după caz, autorizația sau atestatul se eliberează contra unei sume de 450 lei. De facilități beneficiază doar experții judiciari, care sunt scutiți de achitarea plății pentru eliberarea licenței, or *Legea nr. 68/2016* cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nu stabilește o astfel de obligație.

În contextul în care orice serviciu are un cost, iar Ministerul Justiției este autoritatea care coordonează activitatea experților judiciari începând cu admiterea în profesie, calificarea și evaluarea acestora, ținerea registrului și înregistrarea formelor de organizare a experților judiciari, nu se justifică tratamentul diferit față de o categorie de profesioniști prin exonerarea de la plata pentru eliberarea licenței. Mai mult, spre deosebire de costul efectiv al formularului licenței pentru alte profesii, licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar are un sine cost mult mai mare căci, adițional licenței, se eliberează mai multe anexe în funcție de specialitățile pentru calificările obținute de către expertul judiciar.

Suplimentar, prin proiect se propune unificarea terminologică a plății pentru eliberarea actului ce confirmă statutul profesionistului, substituind în unele legi

noțiunile de „taxă” sau „sumă”. La fel, în scopul excluderii interpretărilor eronate s-a precizat unde urmează a fi depuse sumele destinate achitării serviciului pentru eliberarea licenței/autorizației/atestatului - în contul Ministerului Justiției.

2. Introducerea unei remunerații unificate și echitabile pentru lucrul realizat de către membrii următoarelor comisii profesionale:

- Comisia de autorizare și disciplină a administratorilor autorizați;
- Comisia de licențiere a executorilor judecătorești;
- Colegiul disciplinar al executorilor judecătorești;
- Comisia de disciplină a experților judiciari;
- Comisia de calificare și evaluare a experților judiciari;
- Comisia de atestare și disciplină a interpreților și traducătorilor;
- Comisia de licențiere a notarilor;
- Colegiul disciplinar al notarilor;
- Consiliul de Mediere;
- Comisia de atestare a mediatorilor.

Doar în cazul notarilor, experților judiciari și interpreților, prin legile speciale, sunt stabilite unele prevederi potrivit cărora anumiți membri din cadrul unor comisii profesionale ar putea beneficia de o indemnizație pentru participarea la lucrările comisiilor din care fac parte. Însă, în cazul majorității profesiilor, membrii comisiilor nu beneficiază de remunerare.

Legea nr. 264/2008 nu reglementează remunerarea membrilor comisiei de atestare și disciplină a interpreților și traducătorilor autorizați, acest aspect fiind reglementat în Regulamentul de activitate a Comisiei de atestare și disciplină a interpreților și traducătorilor autorizați, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 868/2016*, care are o abordare diferită în funcție de statutul membrului: funcționar public sau reprezentant al mediului academic, al societății civile. Un astfel de tratament diferențiat nu este în conformitate cu principiul consacrat în art. 5 lit. f¹) din Codul muncii – „*remunerarea egală pentru o muncă egală sau pentru o muncă de valoare egală*”, reglementarea selectivă a dreptului la remunerare doar pentru unele profesii ar putea fi apreciată discriminatoriu de membrii profesiilor lipsite de dreptul la remunerare. Or, potrivit definiției reflectate în art. 1 din Codul muncii, prin noțiunea de *muncă de valoare egală* se înțelege munca prestată în cadrul funcțiilor sau pozițiilor diferite, dar care este considerată de valoare egală în baza acelorași cerințe educaționale, profesionale și în materie de formare, competențe (abilități), efort, răspundere, activitate desfășurată, natura sarcinilor implicate și condiții de muncă.

Acest principiu urmează a fi aplicat la elaborarea și promovarea politicilor privind retribuirea muncii, indiferent de sursa de finanțare și statutul persoanelor. Respectiv, statutul persoanei alese sau desemnate în comisiile profesionale (liber-profesionist, funcționar public, reprezentant al societății civile sau al mediului academic) este irelevant în contextul în care responsabilitățile și volumul sarcinilor membrilor comisiilor profesionale sunt, în principiu, identice.

- În cazul executorilor judecătorești, art. 22 alin. (5) din *Legea nr. 113/2010*

privind executorii judecătorești stabilește că doar membrii Colegiului disciplinar din mediul academic și al societății civile beneficiază de o indemnizație pentru fiecare ședință, cuantumul căreia este stabilit de Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, fără ca legea să prevadă o remunerare a membrilor Comisiei de licențiere. Respectiv, prin proiect se asigură reglementarea remunerării atât a membrilor Colegiului disciplinar, cât și a membrilor Comisiei de licențiere, inclusiv a membrilor supleanți ai acestora.

- Art. 9 alin. (5) din *Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere* prevede că membrii Consiliului de Mediere beneficiază de o indemnizație în mărime de o zecime din salariul mediu pe economie. Astfel, pentru un spor de precizie se propune substituirea sintagmei „salariul mediu pe economie” cu sintagma „salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs”.

În același context, pentru membrii Comisiei de atestare a mediatorilor și Comisiei de contestare nu există reglementări ce le-ar garanta o remunerare corespunzătoare pentru activitatea de examinare a candidaților (verificarea probei scrise și desfășurarea interviului, analiza contestațiilor). Prin urmare, proiectul vine cu completarea corespunzătoare de la art. 12 alin. (2).

- În cazul administratorilor autorizați, *Legea nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați* nu conține prevederi referitor la remunerarea membrilor Comisiei de autorizare și disciplină. Cu titlu de exemplu, circa 3 ani nu a fost posibilă constituirea unei noi comisii. În special, acest fapt se datorează lipsei candidaților la concursurile pentru membrii desemnați din rândul societății civile, precum și din rândul profesorilor universitari în științe economice (*fiind eșuate peste 15 concursuri anunțate de Ministerul Justiției și, corespunzător, Ministerul Economiei*).

Din cauza dificultăților în formarea comisiilor profesionale se tergiversează procedurile administrative pendinte și se formează un stoc voluminos de materiale care urmează a fi examinat și soluționat de membrii următoarelor comisii constituite. Iar dacă blocajul vizează o comisie de disciplină, există riscul de curgere a termenului de prescripție, soldându-se cu imposibilitatea atragerii la răspundere disciplinară a exponenților respectivelor profesii.

Aceste deficiențe și blocaje au dus la completarea cu alin. (7) la art. 7 din *Legea nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați*.

- *Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar* nu conține prevederi cu referire la remunerarea membrilor comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari. Însă, *Regulamentul privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1411/2016*, stabilește că membrii comisiei beneficiază de o indemnizație echivalentă cu doar 8% din salariul mediu pe economie pentru fiecare ședință, care se plătește din contul mijloacelor Ministerului Justiției alocate din bugetul de stat.

Aceiași situație se atestă și în cazul membrilor Comisiei de disciplină, cuantumul remunerării cărora este determinat prin *Regulamentul Comisiei de disciplină a experților judiciari*, aprobat prin *Ordinul ministrului justiției nr.*

120/2018 (fără ca Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar să reglementeze acest aspect). Or, reglementarea cuantumului unificat de 10% din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, care urmează a fi achitat în vederea remunerării membrilor Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari și membrilor Comisiei de disciplină trebuie să se regăsească în *Legea nr. 68/2016*.

- Membrilor din comisiile profesionale ale notarilor le va fi diminuat cuantumul indemnizațiilor (de la 1/3 din salariul mediu lunar pe economie la 1/10 din salariul mediu lunar pe economie). Reiterăm că această opțiune este în acord cu scopul proiectului de unificare a cuantumului remunerației pentru toți membrii comisiilor profesionale. În acest scop se modifică art. 24 alin. (6) și art. 67 alin. (8) din *Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor*.

Astfel, prin proiect se propune introducerea modificărilor în vederea **remunerării uniforme a membrilor comisiilor profesionale**, încât pentru fiecare ședință la care vor participa să beneficieze de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte (1/10) din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.

Ținând cont de posibilitățile bugetare și pentru a nu admite organizarea intenționată a mai multor ședințe cu scopul de a spori nejustificat cuantumul indemnizațiilor, precum și pentru a evita tergiversarea adoptării deciziilor sau examinării subiectelor incluse pe ordinea de zi a comisiilor profesionale din aceleași raționamente, limitarea remunerării membrilor comisiilor profesionale la trei ședințe per lună se consideră rezonabilă, fiind dedusă inclusiv din frecvența ședințelor ordinare ale acestor comisii.

3. Completarea art. 25 din *Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public* cu alin. (2⁵) se impune pentru elucidarea situației de compatibilitate a statutului de funcționar public cu activitatea în cadrul comisiilor profesionale conexe sistemului justiției, întrucât această activitate este în interesul profesiilor juridice și respectiv a statului și nu se atestă în acest caz un conflict de interese.

4. Fundamentarea economico-financiară

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect este necesară alocarea sumelor de bani suplimentare din contul bugetului de stat, estimate la 2 976,3 mii lei anual (3 467,7 cost total - 491,5 bugetate). Calculele sunt reflectate în anexa nr. 2 și anexa nr. 3 la Analiza impactului în procesul de fundamentare a proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (*remunerarea membrilor comisiilor de admitere în profesie, de evaluare, de disciplină a profesiilor conexe justiției*).

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Urmare adoptării proiectului de lege se va impune operarea modificărilor în cuprinsul altor acte normative, și anume:

- Hotărârea Guvernului nr. 1411/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, Regulamentului privind condițiile de desfășurare și promovare a examenului de calificare pentru atribuirea calității de expert judiciar și a modelului licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar;
- Hotărârea Guvernului nr. 868/2016 privind aprobarea Regulamentului de activitate a Comisiei de atestare și disciplină a interpreților și traducătorilor autorizați;
- Hotărârea Guvernului nr. 241/2006 cu privire la aprobarea Nomenclatorului lucrărilor efectuate și serviciilor prestate, contra plată, de Ministerul Justiției și instituțiile subordonate ale acestuia și tarifelor la acestea, precum și a regulamentelor privind modul și direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale;
- Ordinul ministrului justiției nr. 120/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei de disciplină a experților judiciari.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Conform prevederilor art. 20 al *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative* elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției la compartimentul „*Transparența decizională*”, directoriul „*Proiecte de acte normative*” » „*Registrul proiectelor de acte normative*” a [Anunțului privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative](#) (nr. de ordine 723).

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI